

INFLUENCE OF THE ENVIRONMENTAL LEGISLATION ON THE VALUE OF THE ENTERPRISE TECHNICAL EQUIPMENT

VLIV ENVIRONMENTÁLNÍ LEGISLATIVY NA HODNOTU TECHNICKÝCH ZAŘÍZENÍ PODNIKU

Paseka P., Mareček J.

Department of Agriculture, Food and Environmental Engineering, Faculty of Agronomy, Mendel University in Brno, Zemědělská 1/1665, 613 00 Brno, Czech Republic

E-mail: petr.paseka@seznam.cz

ABSTRACT

Based on expert analysis methods there are defined technical economic contexts and influences of introduced legal regulations concerning the equipment of factory farming of pigs affected by these regulations. For assessing of the magnitude of effect on the change of the business environment in the Czech Republic or the magnitude of effect of the environmental legislation on the value of technical equipment of a company, the level of acquisition costs at the time of installation (purchase) of equipment in question was ascertained. Individual acquisition prices of equipment in question were recalculated according to the methodology of pricing of machinery and equipment to get the general price in 2007 and the same procedure was applied to calculate the general price in 2008. The effect of the change of appropriate legislative laws on the technical economic parameters of six equipment for factory farming of pigs was analyzed according to the methodology for pricing of the machinery and machine equipment. Three out of the six equipment falls under concerned equipment and the other three does not fall under criteria of the law no. 76/2002 Coll. relating to integrated prevention. From the calculated results, it was proven that the general price of the concerned equipment for the factory farming of pigs lost more than c. 50% of its original value on the determining date of 30. 10. 2007. After determining date, when comparing equipment affected by the law, with equipment unaffected by the law related to integrated prevention, the general price reduced up to ten per cent and the general price of older equipment has even increased. Based on proven correlative technical economic facts it can be expected similar unstableness of the market environment in the area of commodities of machinery and machine equipment having use in equipment technologies of factory farming of cattle, to which the operators of these equipment should react in advance with appropriate investment policy so that these equipment could meet the requirements for the application of the best available techniques.

Key words: environmental legislation, integrated prevention, factory farming of pigs

ÚVOD

Vývoj environmentálního práva je po přistoupení České republiky ke státům Evropské unie rychleji a intenzivněji promítán do změn národních právních předpisů České republiky. V současné době je subsystém environmentálního práva jedním z vůbec nejdynamičtěji se vyvíjejících odvětví práva mezinárodního. Četnost změn environmentálního národního práva České republiky a jeho jednotlivých legislativních předpisů je potom ještě vyšší. Tyto změny pak přímo či nepřímo ovlivňují vývoj jiných právních odvětví a v důsledku toho chování právních subjektů [1]. Směrnice rady Evropského společenství 96/61 EC Integrated Pollution Prevention and Control (IPPC) vstoupila v účinnost v roce 1999, podle ní jsou posuzována nová zařízení a na existující zařízení byl vztažen osmiletý odklad [1,2,3]. Implementací Směrnice do českého národního práva v procesu negociace unijní environmentální legislativy je zákon č. 76/2002 Sb. o integrované prevenci a omezení znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (účinnost od 1. 1. 2003) [1,3,4]. Přijetím tohoto zákona došlo v České republice ke změně podnikatelského prostředí. Dotčená zařízení (potenciálně velcí znečišťovatelé životního prostředí) musela mít ke dni 30. 10. 2007 platné tzv. integrované povolení [1]. Integrované povolení je vydáváno na základě kladného výsledku správního řízení zahájeného ve smyslu prováděcí vyhlášky č. 554/2002 Sb., kterou se stanoví vzor žádosti o vydání integrovaného povolení, rozsah a způsob jejího vyplnění [1,5]. Integrované povolení může být vydáno na zařízení, která splňují kritéria tzv. Best Available Techniques (BAT) [1].

MATERIÁL A METODIKA

K posouzení velikosti vlivu na změnu podnikatelského prostředí v ČR respektive velikosti vlivu environmentální legislativy na hodnotu technických zařízení podniku, v tomto případě u velkochovu prasat, byla zjištěna výše pořizovacích nákladů v době instalace (pořízení) předmětných zařízení. Pod předmětná zařízení patří zemědělské stroje a zařízení, soustrojí zdrojová a elektrické pohonné soustavy a zařízení transportní pro přepravu sypkých materiálů se zařízeními pro ložní operace. Jednotlivé pořizovací ceny předmětných zařízení byly přepočítány dle metodiky oceňování strojů a zařízení na cenu obecnou v roce 2007 a stejný postup byl aplikován pro výpočet ceny obecné v roce 2008. Obecná cena je cena stroje a strojních zařízení (SaSZ), za kterou by bylo možno oceňovaný stroj v rozhodné době a místě koupit nebo prodat na otevřeném trhu [6]. Obecná cena je rozhodující veličinou především při sjednávání pojištění majetku podniku, při posuzování škodních událostí, při likvidaci pojistných událostí a při jeho případném prodeji na volném trhu.

Stanovení technické hodnoty SaSZ [6]:

$$TH = \frac{VTH \cdot (100 - ZA) \cdot (100 + / - PS)}{10^4} \quad [\%] \quad (1)$$

kde: VTH – výchozí technická hodnota [%]

ZA – základní amortizace (Amortizační křivky a stupnice) [%]

PS – přírážka (+) nebo srážka (-) dle zjištěného technického stavu při prohlídce [%]

Algoritmus cenového přepočtu výchozí ceny z ceny pořizovací [6]:

$$VC = PC \cdot C \cdot PK = PC \cdot C \cdot (K_1 \cdot K_2 \cdot \dots \cdot K_{n-1} \cdot K_n) \quad [Kč] \quad (2)$$

kde: VC – výchozí cena stroje pro stávající rok [Kč]

PC – pořizovací cena stroje v roce pořízení [Kč]

C – výsledný cenový index (aritmetický průměr) cenového růstu třídy oboru příslušného stroje a zařízení dle Strukturního přepočtu č. 226/91 v návaznosti na Vyhl. č. 586/90 Sb. FMF o odpisování základních prostředků (tj. r. 1989 – 1991) [-]

K_i – indexy růstu cen dle ČSÚ pro příslušný kalendářní rok [%] [6,7]

Výpočet časové ceny (ČC) [6]:

$$\check{C}C = \frac{VC \cdot TH}{100} \quad [Kč] \quad (3)$$

Stanovení koeficientu prodejnosti [6]:

$$K_p = \frac{\sum_{i=1}^n CP_i}{\frac{\sum_{i=1}^n \check{C}C_i}{n}} \quad [-] \quad (4)$$

kde: CP – průměrná cena prodejní [Kč]

ČC – průměrná cena časová [Kč]

n – počet zjištěných prodejních případů a koeficienty prodejnosti jednotlivých strojů jsou poměry cen prodejních a časových [-]

Výpočet obecné ceny (OC) [6]:

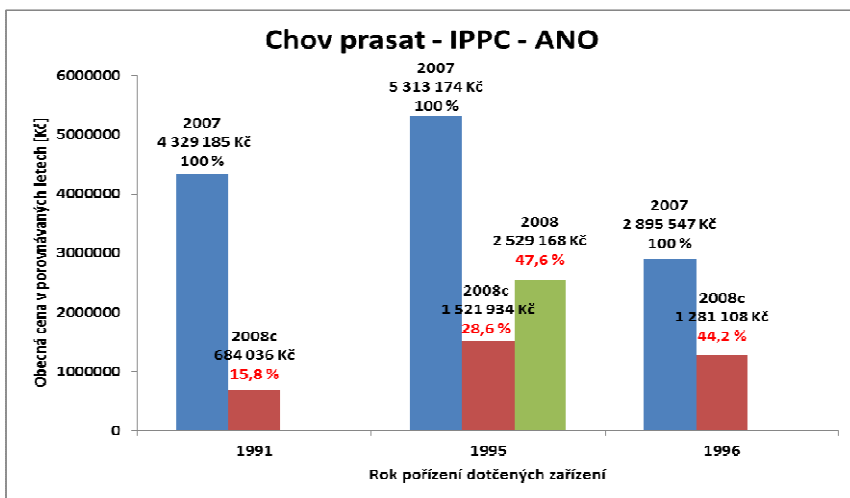
$$OC = \check{C}C \cdot K_p \quad [Kč] \quad (5)$$

Dle metodiky pro oceňování strojů a strojních zařízení byl analyzován vliv změny příslušných legislativních předpisů na technicko-ekonomické parametry šesti zařízení pro velkochov prasat. Tři zařízení z nich spadají pod dotčená zařízení a tři pod kritéria zákona o integrované prevenci nespádají.

VÝSLEDKY A DISKUZE

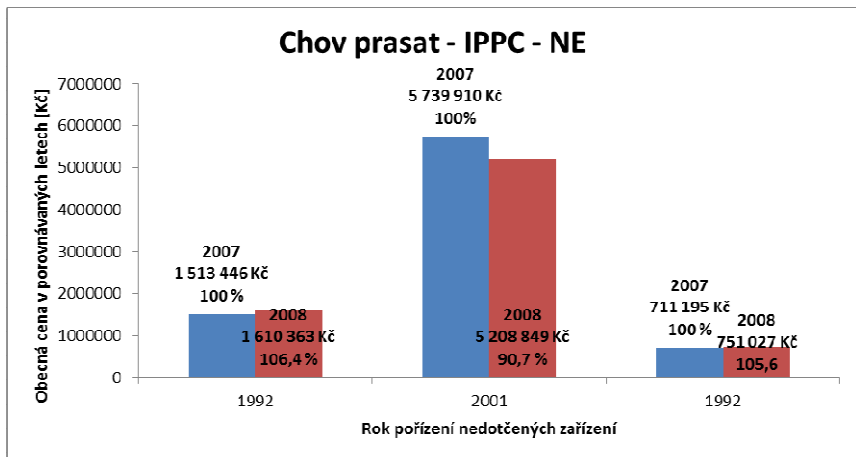
Cena obecná u dotčených zařízení pro velkochovy prasat ztratila k rozhodnému datu 30. 10. 2007, z vypočtených výsledků, o více než cca 50 % své původní hodnoty, která byla stanovena před tímto datem, viz níže popis obr. 1. Při porovnání zákonem dotčených zařízení, po rozhodném datu, se zařízeními zákonem o integrované prevenci nedotčených, se cena obecná snížila do deseti procent a u starších zařízení se cena obecná dokonce zvýšila, viz níže popis obr. 2. Porovnávání dopadu zákona o integrované prevenci na zemědělskou oblast, v tomto případě chov prasat, a na další oblasti uvedené na www.ippc.cz v dokumentech BREF (např. chemický průmysl, ...), je zavádějící, protože každá oblast má své specifické problémy a každá z nich má tedy jiný potenciál získávat prostředky na finanční rezervy a následně investice do zařízení.

Obr. 1 Vliv příslušných legislativních předpisů na cenu obecnou dotčených zařízení

Na obr. 1 Chov prasat – IPPC – ANO je znázorněna změna ceny obecné v období let 2007 – 2008 u tří zařízení, které spadají pod zákon o integrované prevenci. Na tomto obrázku je zřejmé, že cena obecná u zařízení pořízeného v roce 1991 klesla z původní hodnoty 4 329 185 Kč (100 %) na hodnotu 684 036 Kč, která představuje nižší výnos z prodeje o 84,2 %. Zařízení vyrobené v roce 1995 se prodalo po částech, tím došlo ke zvýšení výnosu z prodeje o další cca 1 milion Kč z ceny obecné jednotlivých částí a z možných 5 313 174 Kč v roce 2007 se získalo prodejem jednotlivých zařízení 2 529 168 Kč, což stále představuje ztrátu o 52,4 %. U zařízení pořízeného v roce 1996 se snížil výnos z prodeje o 55,8 %.

Obr. 2 Vliv příslušných legislativních předpisů na cenu obecnou nedotčených zařízení

Na obr. 2 Chov prasat – IPPC – NE je znázorněn vývoj ceny obecné u zařízení nedotčených zákonem o integrované prevenci. U těchto zařízení je zřejmé, že vliv příslušných legislativních předpisů se přímo neprojevil na cenu obecnou, ale jako důsledek změny poměrů na trhu s dotčenými zařízeními. To způsobilo, že z prodeje zařízení vyrobených v roce 1992 se získalo v obou případech vyšší finanční obnos, než činila obecná cena v předcházejícím roce, tedy v roce 2007 = důsledek zvýšeného zájmu o zařízení, která nejsou dotčena legislativními předpisy. U zařízení vyrobeného v roce 2001 klesla obecná cena o 9,3 %, kterou ovlivnila nabídka zařízení sice starších, ale finančně dostupnějších.

ZÁVĚR

Získané výsledky potvrzují, že zákon o integrované prevenci cenově znehodnotil předmětná zařízení k rozhodnému datu 30. 10. 2007 a snížil cenu obecnou zařízení o více než cca padesát procent. Tato změna vedla k nesprávně stanoveným hodnotám v souvislosti s úhradou pojistného plnění pojistitelem v případě nastalých pojistných událostí, která znamenala fatální důsledky pro pojištěného či pojistitele. Toto znehodnocení vedlo k pokusům o pojistný podvod. V nejbližší době je očekávána úprava příslušných právních předpisů, která se dotkne velkokapacitních zařízení chovu skotu a sladkovodních ryb, která zřejmě opět povede k situaci let 2007 – 2008, kterou byla postižena zařízení velkochovů prasat a drůbeže. Na základě prokázaných vztahových technicko-ekonomických skutečností lze očekávat obdobné rozkolísání tržního prostředí v komoditě strojů a strojních zařízení uplatněných v technologiích velkokapacitních zařízení chovu skotu, na což by měli provozovatelé těchto zařízení v předstihu reagovat investiční politikou tak, aby tato zařízení splňovala požadavky na uplatnění nejlepších dostupných technik.

LITERATURA

- [1] MAREČEK, Jan. *Nástroje a procedury integrované prevence a integrovaného managementu - IPPC*. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2008.
- [2] COUNCIL DIRECTIVE OF 24 SEPTEMBER 1996 concerning integrated pollution prevention and control (96/61/EC)
- [3] INFORMAČNÍ PORTÁL MINISTERSTVA PRŮMYSLU A OBCHODU: Integrovaná prevence a omezování znečištění, Integrated Pollution Prevention and Control [online]. Dostupné z: www.ippc.cz
- [4] ZÁKON č. 76/2002 Sb. ze dne 5. února 2002 o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci)
- [5] VYHLÁŠKA č. 554/2002: vzor žádosti o vydání integrovaného povolení, rozsah a způsob jejího vyplnění a její novela vyhláškou č. 363/2010 Sb. In: *363/2010*. 2010. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/vyhlaska_554_2002
- [6] KNOFLÍČEK, Radek. *Metodická pomůcka: Oceňování strojů a strojního zařízení pro účely Technického znaleství*. 2. opravené vydání. Brno: Vysoké učení technické v Brně, 1997.
- [7] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD [online]. 2012. Dostupné z: <http://www.czso.cz/>